

โครงการวิจัย การศึกษาภาพอนาคตของสื่อมวลชนในบทบาทการส่งเสริมคุณค่าข้าวหอมมะลิไทย มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบบทบาทของสื่อมวลชนในการส่งเสริมคุณค่าให้กับข้าวหอมมะลิไทย เพื่อทราบแนวทางในการพัฒนาบทบาทของสื่อมวลชน ในการส่งเสริมคุณค่าให้กับข้าวหอมมะลิไทย และ เพื่อทราบอนาคตของสื่อมวลชนในบทบาทการส่งเสริมคุณค่าให้กับข้าวหอมมะลิไทย โดยใช้รูปแบบการวิจัยอนาคต โดยใช้เทคนิคเดลฟายในการวิจัย

ผลการวิจัย ภาพอนาคตของสื่อมวลชนในบทบาทการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนเพื่อสร้างเสริมคุณค่าให้กับข้าวหอมมะลิไทย พบว่า

1. **บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนในการเป็นผู้พิทักษ์** กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด คือ สื่อมวลชนควรส่งเสริมให้คนไทยตระหนักว่าข้าวหอมมะลิเป็นพืชประจำถิ่นของไทย ควรรณรงค์ให้คนไทยรู้สึก รัก และหวงแหน ว่าข้าวหอมมะลิเป็นข้าวของคนไทย ควรส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์และรักษาพันธุ์ข้าวหอมมะลิตั้งเดิมไว้ไม่ให้สูญหาย ควรกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญและตระหนักถึงปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรชีวภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าวหอมมะลิจากชาวต่างชาติ ควรกระตุ้นให้กลุ่มลูกหลานเกษตรกรรู้สึกรัก และหวงแหนในอาชีพการทำนา และพื้นที่ในการเพาะปลูกข้าว ควรติดตามข่าวสารเกี่ยวกับความไม่เป็นธรรมทางการตลาดที่เกษตรกรได้รับ เช่น การโกงน้ำหนัก การกดราคา เพื่อเป็นการป้องปราม ควรติดตามสถานการณ์เกี่ยวกับสัญญาซื้อขายที่ไม่เป็นธรรมแก่เกษตรกรและกระตุ้นให้เกิดการซื้อขายล่วงหน้าในตลาด ควรกระตุ้นเกษตรกรหันมาเพาะปลูกข้าวแบบดั้งเดิมมากกว่าการใช้เทคโนโลยีใหม่หรือสารเคมี สื่อมวลชนควรให้ความสำคัญและติดตามสถานการณ์การแย่งชิงทรัพยากรชีวภาพของชาวต่างชาติ สื่อมวลชนควรมีบทบาทใน

การปลูกฝังค่านิยมในการหวงแหนพืชพันธุ์และทรัพยากรธรรมชาติ สื่อมวลชนควรมีส่วนในการชี้ให้เห็นความสำคัญของพันธุ์ข้าวหอมมะลิ รองลงมาในระดับมาก คือ ควรส่งเสริมให้คนไทยตระหนักว่าข้าวหอมมะลิเป็นเอกลักษณ์ของชาวไทย ควรกระตุ้นให้คนไทยตระหนักว่าอาชีพทำนาก่อให้เกิดชนบทรอบคอบ ประเพณี วัฒนธรรมอันเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพการทำนาข้าวมากมายควรค่าแก่การอนุรักษ์ ควรกระตุ้นให้เกิดการอนุรักษ์และรักษาศิลปะหลากหลายแขนงที่เกี่ยวข้องกับการทำนา เช่น การละเล่น การแสดง เครื่องจักสาน พิธีกรรม ฯลฯ ควรกระตุ้นให้เกิดการสืบทอดและรักษาไว้ซึ่งประเพณี เช่น การแห่นางแมวเพื่อขอฝน การบูชาพระแม่โพสพ ฯลฯ ควรกระตุ้นให้คนในสังคมตระหนักถึงการอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรม ประเพณี เกี่ยวกับข้าว รวมทั้งการสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีให้อยู่คู่กับวิถีชีวิตชาวนาไทย สื่อมวลชนควรให้ความสำคัญในการปลูกจิตสำนึกให้เกษตรกรเห็นคุณค่าของข้าวหอมมะลิว่าเป็นข้าวของคนไทย สื่อมวลชนควรให้ความสำคัญเฝ้าระวัง และติดตามสถานการณ์การคุกคามพื้นที่เกษตรกรรมของคนต่างชาติ สื่อมวลชนควรให้ความสำคัญติดตามสถานการณ์และกระตุ้นรัฐบาล เพื่อประกาศให้อาชีพทำนาเป็นอาชีพของคนไทย สื่อมวลชนควรมีบทบาทในการปกป้อง เฝ้าระวัง ป้องกัน และรักษาพันธุ์ข้าวหอมมะลิและอาชีพการทำนาข้าวอย่างชัดเจน ในระดับปานกลาง คือ สื่อมวลชนควรให้ความสำคัญและติดตามสถานการณ์ปริมาณพื้นที่ปลูกข้าวที่ลดลง และกระตุ้นให้เกษตรกรรู้สิทธิกรักและหวงแหนพื้นที่ปลูกข้าว สื่อมวลชนควรให้ความสำคัญและติดตามสถานการณ์การอนุรักษ์พื้นที่เกษตร โดยเฉพาะพื้นที่ปลูกข้าว

2. บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนในการให้ความหมาย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด คือ สื่อมวลชนควรส่งเสริมให้ทั่วโลกรู้ว่าความหอมของข้าวหอมมะลิเป็นเอกลักษณ์ของสายพันธุ์ข้าวหอมมะลิไทย ควรเผยแพร่ให้ทั่วโลกรู้ว่าข้าวหอมมะลิเป็นข้าวที่มีความอร่อยที่สุดในโลก ควรกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงภัยธรรมชาติจากภาวะโลกร้อน ควรกระตุ้นให้เกษตรกรตระหนักถึงปัญหาคุณภาพดินและการทำลายหน้าดิน โดยการเผาตอซัง และลดการทำลายหน้าดิน ควรให้ความรู้แก่เกษตรกร ในแนวทางการลดต้นทุนการเพาะปลูกข้าว ด้วยวิธีการเพาะปลูกข้าวแบบเกษตรธรรมชาติมากขึ้น ควรให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องการบริหารและวางแผนการเพาะปลูกข้าว รวมไปถึงการบริหารแปลงให้มีประสิทธิภาพ ควรให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องของการเก็บเกี่ยว เพื่อลดการสูญเสียเมล็ดข้าวระหว่างการเก็บเกี่ยว ควรกระตุ้นให้เกิดการถ่ายทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้ต่างๆ ในการเพาะปลูกข้าว จากรุ่นสู่รุ่นอย่างต่อเนื่อง รองลงมาในระดับมาก คือควรสร้างเอกลักษณ์เฉพาะให้กับข้าวหอมมะลิว่า เป็นข้าวที่ต้องปลูกในประเทศไทยเท่านั้น จึงจะได้กลิ่นและรสชาติที่หอมเหมือนดอกมะลิ ควรกระตุ้นให้ตระหนักว่าข้าวหอมมะลิตีความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของชาวนาไทย ควรกระตุ้นให้เกษตรกรตระหนักถึงปัญหา การใช้สารเคมีและบรรณรงค์ให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมีในการกำจัดแมลง วัชพืช และศัตรูพืช สื่อมวลชนควรมีส่วนในการเผยแพร่ความรู้เรื่องข้าวหอมมะลิไทย

3. บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนในการเป็นผู้ตอบสนองความต้องการของสังคม กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด คือ สื่อมวลชนควรส่งเสริมให้ข้าวหอมมะลิเป็นทรัพยากรที่มีค่าของประเทศไทยเช่นเดียวกับทองหรือน้ำมัน กระตุ้นภาครัฐในการแก้ไขปัญหาด้านการขนส่งและการเชื่อมโยงตลาดที่ไม่สมบูรณ์ให้พัฒนาขึ้น สื่อมวลชนควรมีความร่วมมือและประสานความคิด โดยมุ่งประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญในการปกป้องพันธุ์ข้าวหอมมะลิไทย สื่อมวลชนควรตระหนักถึงความสำคัญของข้าวต่อระบบเศรษฐกิจ รongลงมาในระดับมาก คือ ควรกระตุ้นให้รัฐบาลเห็นความสำคัญแลให้อาชีพทำนาเป็นอาชีพสงวนของคนไทย ควรกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนตระหนักว่าข้าวหอมมะลิเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของชาติไทย ควรกระตุ้นให้มีแหล่งจำหน่ายพันธุ์ข้าวหอมมะลิที่ดีให้แก่เกษตรกร ควรส่งเสริมให้เกิดการวิจัยและพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ข้าวหอมมะลิให้มีคุณภาพสูงขึ้น ควรกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงปัญหาการผลิตข้าวไม่ตรงกับความต้องการของตลาด อาทิ ข้าวไม่ปลอดสารพิษ มีการปลอมปน รวมไปถึงการให้ความรู้แก่เกษตรกรในการผลิตข้าวได้ตรงกับความต้องการของตลาด ควรส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถแปรรูปผลผลิตของตนเองเพื่อเพิ่มมูลค่า และส่งเสริมให้มีเครื่องหมายการค้า ควรกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงสถานการณ์การแข่งขันในตลาดค้าข้าวของประเทศเวียดนามและประเทศในภูมิภาคอาเซียน สื่อมวลชนควรให้ความสำคัญ และติดตามสถานการณ์ปัญหาการปลอมปนข้าวหอมมะลิในตลาดค้าข้าว สื่อมวลชนควรให้ความสำคัญและติดตามสถานการณ์ กระบวนการผลิตข้าวที่ปลอดสารเคมี/การผลิตข้าวแบบเกษตรอินทรีย์ สื่อมวลชนควรเอาใจใส่และมีความต่อเนื่องในการนำเสนอข่าว ความเคลื่อนไหวทางด้านการเกษตรของไทย สื่อมวลชนควรมีส่วนในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี อันเนื่องมาจากวิถีชีวิตการทำนา ในระดับปานกลาง คือ ควรกระตุ้นผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อให้เกษตรกรได้พันธุ์ข้าวหอมมะลิที่ดีในการเพาะปลูก

ข้อเสนอแนะของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อบทบาทของสื่อมวลชนในการส่งเสริมคุณค่าข้าวหอมมะลิไทย คือ ต้องการให้เรื่องข้าวและข้าวหอมมะลิ เป็นนโยบายและประเด็นแห่งชาติ ต้องการให้มีการกำหนดให้อาชีพทำนาเป็นอาชีพเฉพาะของคนไทยเท่านั้น เพื่อป้องกันต่างชาติเข้ามาประกอบอาชีพนี้และรวมไปถึงการคุกคามพื้นที่ปลูกข้าวของชาวต่างชาติ ควรส่งเสริมให้คนไทยรู้สึกรักและหวงแหนทรัพยากรชีวภาพของชาติไทยไว้ ไม่ว่าจะเป็นข้าวหอมมะลิ หรือ พันธุ์พืชอื่นๆ ไม่ให้สูญหาย หรือตกไปเป็นของชนชาติอื่น ทุกภาคส่วนควรได้ตระหนักถึงสถานการณ์การแข่งขันทรัพยากรชีวภาพ ของชาวต่างชาติ รวมไปถึงคู่แข่งอย่าง เวียดนาม กัมพูชา ลาว และประเทศอื่นๆ ที่จะมาเป็นคู่แข่งสำคัญในตลาดสินค้าเกษตรในอนาคตอันใกล้นี้ ควรส่งเสริมให้ข้าวหอมมะลิเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีราคาสูงเช่นเดียวกับทองคำหรือน้ำมันและเป็นพืชเศรษฐกิจอย่างแท้จริง ต้องการให้เกิดศูนย์อนุรักษ์ รักษา วิจัย และกระจายพันธุ์ข้าวไปยังเกษตรกรหลายๆ แห่งทั่วประเทศ เพื่อช่วยเกษตรกรให้ได้พันธุ์ข้าวที่ดี ส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถผลิตข้าวได้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่มีการเจือปนสารเคมี การขยายตลาดค้าข้าวหอมมะลิในประเทศต่างๆ เพิ่มขึ้น

The research project entitled "A Study on the Future Image of Mass Media in the Role to Promote the Value of Thai Jasmine Rice" was aimed to study the role of the mass media in promoting the value of Thai jasmine rice, to know the way to develop the role of the mass media in promoting the value of Thai jasmine rice and to study the future of mass media in promoting the value of Thai jasmine rice by using future research format and Delphi technique in the research.

Research Results from the future image of mass media in the role to promote the value of Thai jasmine rice were as follows.

- 1. Role of Mass Media as a Guardian:** Group of experts agreed at the highest level that mass media should make Thai people realize that Thai jasmine rice is native to Thailand so Thai people should love and protect jasmine rice as Thai possession. There should be a campaign and protection of traditional jasmine rice before it becomes extinct. All sectors should be stimulated to see the value and realize the problem about the biological resources, especially Thai jasmine rice, which were taken by foreigners. Farmer's children should love and protect the profession of farming and land for farming. There should be news about the injustice faced by farmers such as the weight loss and low price to prevent the future injustice. There should also be news about the unfair contracts for farmers to stimulate the future trade in the market. The farmers should be encouraged to grow traditional rice instead of using new technology or chemicals. Mass media should issue the news about the situation in which foreigners take the rights of biological resources. Mass media should play a role in the promotion of values to protect natural resources. Mass media should also point out the value of Thai jasmine rice. **The high level items** were as follows. Thai people should be informed to realize that jasmine rice is native to Thailand. Thai people should be encouraged to realize that agricultural professions created traditions and culture related to farming so that it is worth preserving. There should be a campaign to preserve and protect various forms of arts which are related to farming such as activities, plays, basketry, rituals and the like. People should be stimulated to follow the rituals such as parade to ask for rain, worshipping Rice Goddess, etc. People in the society should realize the conservation and the distribution of culture and traditions about rice to stay with Thai farmers. Mass media should make farmers conscious of the value of jasmine rice as Thai possession. Mass media should be aware and follow the situations about the land taken by foreigners. Mass media

should follow the situations and stimulate the government to declare farming as profession for Thai people. Mass media should play a role in protecting and preserving the rice growing profession for farmers. **The moderate level items** were as follows. Mass media should see the importance and follow the situation about the decreased amount of land for growing rice and stimulate farmers to love and preserve their land. Mass media should follow the situations about the conservation of land for growing rice.

2. Role of Mass Media to Give Meanings: Group of experts agreed at the highest level that Mass media should tell the world that jasmine rice is unique Thai jasmine rice. The world should know that Thai jasmine is the most delicious in the world. People should be informed of the natural disasters caused by global warming. The farmers should be aware of the soil quality problems and ground erosions through burning 'tor sang'. Topsoil should be protected. Farmers should be informed of ways to reduce the cost of growing rice through natural growing method. Farmers should be informed of ways to manage and plan how to grow rice as well as how to manage the land effectively. Farmers should be informed of ways to harvest to reduce loss during the operation. Bodies of knowledge about growing rice should be transferred from one generation to the next generation. **The high level items** were as follows. The identity should be made that jasmine rice must be grown in Thailand only to gain the taste and smell like jasmine. People should be stimulated to think that jasmine rice is associated with Thai farmers' way of life. Farmers should be stimulated to be aware of the problems from using chemicals and there should be a campaign to reduce the use of chemicals to kill insects and weeds. Mass media should play a role in distributing the knowledge about Thai jasmine rice.

3. Role of Mass Media to Meet the Demands of Society: Group of experts agreed at the highest level that mass media should promote jasmine rice as valuable assets to Thailand in the same way as gold or petroleum. The government should be stimulated to solve problems about transportation and incomplete market chains. Mass media should collaborate to achieve the benefits of the nation in protecting Thai jasmine rice. Mass media should realize the importance of rice to the economic system. **The high level items** were as follows. The government should see the importance of farming profession to Thai people only. All sectors should be stimulated to realize that Thai jasmine rice is economically important. There should be a good place to sell good seeds of jasmine rice to farmers. There should be research and development in the seed of jasmine rice quality. All sectors should be stimulated to realize the problem about the rice which does not meet the needs of

the market, for example, with toxic chemical or with low quality rice. Farmers should be informed of knowledge to produce rice which meets the market needs. Farmers should be encouraged to process their products to gain more value. There should be a trademark. All sectors should be stimulated to realize the situation about the competition in rice market by Vietnam and Southeast Asian countries.

Mass media should see the importance and follow the situation about low quality jasmine rice in the market. Mass media should follow the situation about the process of rice production in order not to have toxic chemicals or the process about the organic agriculture. Mass media should continue to issue news about the movement in Thai agriculture. Mass media should have a part in the conservation of culture and traditions related to farming life. **The moderate level item** was that people in relevant areas should be stimulated so that Thai farmers get good seeds of jasmine rice.

The suggestions by group of experts about the role of mass media to promote the value of Thai jasmine rice were as follows. Thai jasmine rice should be a national issue. Farming profession should be unique to Thai people to prevent foreigners from doing this job and buying the land. Thai people should be encouraged to love and protect their biological resource, including jasmine rice or other types of plants in order not to be extinct or to be possessed by foreign countries. All sectors should realize the situation about the biological resources taken by foreigners and competitors such as Vietnam, Cambodia, Laos and other countries which will compete against us in the near future. Thai jasmine rice should be high price plant for the economic system in the same way as gold or petroleum. It should be real economic plant. There should be a center to preserve, protect, do research and distribute seeds to meet the market needs, especially without toxic chemicals. Thai jasmine rice should be exported to larger markets in other countries.